

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvård och Fiske
Helena Gralén

BESLUT
2001-02-19

Diarienummer:
231-33396-2000

Sid 1(6)

Rek+mb

Till
Enligt sändlista

Naturreservatet Healedet i Falköpings kommun

Beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken

Innehåll

Beslut
Syfte
Föreskrifter för naturreservatet
Administrativa data
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Behov av och motiv för skydd
Ärendets handläggning
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Ekonomisk utredning (endast NV och akten)
Bilaga 5. Hur man överklagar (formulär nr. 04)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att det område, som på bilagd karta (bilaga 1) avgränsats med innerkanten av streckad svart begränsningslinje, skyddas som naturreservat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Reservatets namn skall vara **Naturreservatet Healedet**.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252), fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden.

Länsstyrelsens beslut om landskapsbildskydd för Mössebergs sluttningar enligt § 19 naturvårdslagen daterat den 31 mars 1969, dnr IIIR11 6 68, upphävs inom de delar som berörs av reservatet när föreliggande beslut vunnit laga kraft.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- för framtiden bevara och genom god hävd utveckla en av de mest värdefulla hagmarkerna av alvartyp på de västgötska platåbergen, så att dess höga natur- och kulturmiljövärden bibehålls.
- bevara och gynna arter som är representativa för en hagmark av alvartyp.
- följa upp åtaganden som följer av medlemskapet i den europeiska unionen. Naturreservatet har godkänts av regeringen att ingå i det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000.

Syftet skall tryggas genom att:

- hagmarken hävdas årligen genom bete eller slåtter så att arter som är representativa för en hagmark av alvartyp gynnas.
- träd och buskar röjs vid behov.
- fornlämningar och landskapselement hålls fria från träd och buskar.

Föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan, bilaga 3.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden.

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra författningar är det inte tillåtet att:

1. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra naturliga eller kemiska växtnäringsämnen
2. Lägga ut halm, ensilage eller grovfoder
3. Plöja eller utföra annan markberedande åtgärd

4. Avverka, gallra eller plantera
5. Inplantera djur- eller växtarter
6. Borra, spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt av något slag
7. Tippa eller fylla ut med massor, sopor e. dyl.
8. Anordna upplag
9. Uppföra byggnad eller därmed jämförbar anläggning
10. Uppföra mast, torn, antenn eller liknande anläggningar
11. Anlägga mark- eller luftledning
12. Anlägga väg, parkeringsplats eller led
13. Framföra motordrivet fordon, annat än vad som krävs för skötseln av området

Åtgärder som anges i den till detta beslut hörande skötselplanen får utföras, av naturvårdsförvaltaren eller av den som naturvårdsförvaltaren utser, utan hinder av föreskrifterna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd gällande förvaltning av reservatet

Naturvårdsförvaltaren har rätt att:

- Märka ut reservatet
- Sätta upp informationstavla på plats som anges i bifogad skötselplan
- Röja träd, buskar och sly enligt till beslut hörande skötselplan

Naturvårdsförvaltare och förvaltningsuppgifter:

- Naturvårdsförvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Förvaltningen skall ske i samverkan med berörd markägare.
- Naturreservatet utmärkes genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Naturvårdsförvaltningen bedrivs enligt skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen, bilaga 3. Skötselplanen skall ligga till grund för naturreservatets skötsel och skall vid uppkommande behov revideras.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det inte tillåtet att:

1. Framföra motordrivet fordon
2. Cykla eller rida
3. Tälta
4. Elda
5. Bryta kvistar eller ris eller på annat sätt skada vegetationen
6. Plocka eller gräva upp gräs, örter eller svampar.
7. Fånga eller insamla ryggradslösa djur

Med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken kan Länsstyrelsen i särskilda fall medge undantag från meddelade föreskrifter.

Administrativa data

Namn:	Naturreservatet Healedet
Kommun:	Falköping
Areal:	4 hektar
Fastigheter och ägare:	Kleva 1:1, Skara Stift, Egendomsnämnden
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Beskrivning av naturreservatet

Natur- och kulturhistoriska värden

Healedet ligger väster om Mösseberg på dess kalkstensplatå. Terrängen är flack. Området är geovetenskapligt intressant genom sitt tunna jordtäckje på gränsen till alvarmark.

Healedet är en av de mest värdefulla hagmarkerna av alvartyp på de väst-götiska platåbergen. Området hyser en för hävdade alvarmarker representativ och artrik flora. Bland annat finns här axveronika, strandmaskros och solvända. En hotad art, hartmansstarr (hotkategori NT, missgynnad, enligt den nya hotlistan från år 2000) är noterad från området.

Hävden är svag och ohävdsarter som krissla och blodnäva växer över ganska stora områden. På grund av den svaga hävden har det, trots upprepade röjningar, vuxit upp rikligt med träd och buskar i hagen.

Genom naturreservatet löper en stenmur i nord-sydlig riktning. Två fornlämningar finns inom området. Den norra utgörs av en stensättning och rester av en domarring. Den södra utgörs av ett gravfält som består av ett 15-tal fornlämningar, bl a en domarring och flera stensättningar. Gravfältet syns dåligt på grund av högvuxen vegetationen.

Trots att området har ganska tydlig alvarprägel så anges det som slättermark under slutet av 1800-talet enligt den gamla ekonomiska kartan.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m.

Healedet ligger inom område av riksintresse för naturvården (NR 37) och kulturminnesvården (R 100). Det är ett område av högsta naturvärde i länets naturvårdsprogram, ängs- och hagmarksinventering samt bevarandeprogram för odlingslandskapet.

Kommunal översiktsplan

Beslutet är förenligt med översiktsplanen för Falköpings kommun. Beslutet är också förenligt med förordningen om hushållning med mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Internationell betydelse

Regeringen har redovisat reservatsområdet till EG-kommissionen enligt rådets direktiv 92/43 EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (regeringsbeslut 1998). Detta innebär att området sannolikt kommer att ingå i ett europeiskt nätverk av skyddade områden, NATURA 2000.

Befintliga områdesskydd

Länsstyrelsen beslutade den 31 mars 1969 om landskapsbildskydd för Mösebergs sluttningar mellan Ugglum och Gökhem, vari Healedet ingår.

Behov och motiv för skydd

Alvarmarker är en speciell vegetationstyp som i Sverige bara finns på Gotland, Öland och de västgötska platåbergen. Healedet är en artrik hagmark som hyser en mängd hävdgynnade arter. Med hänsyn till områdets höga naturvärden och att värdena är beroende av kontinuerlig hävd behöver en fortsatt skötsel av området garanteras.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Området har i många år funnits med på Länsstyrelsens lista över planerade reservat. Falköpings kommun har tidigare haft planer på att bilda ett kommunalt naturreservat i området. Länsstyrelsen i Skaraborg föreslog 1997, efter förankring hos markägaren, att området skulle ingå i det europeiska nätverket av värdefulla områden i Europa, Natura 2000. Under sommaren 2000 har Länsstyrelsen tagit fram förslag till beslut och förslag till skötselplan för området. Skara Stift, Egendomsnämnden, har godkänt att området skyddas som naturreservat och ställer inga krav på ersättning för detta.

Förslaget till naturreservat kommer att remitteras till Naturvårdsverket, Falköpings kommun, Skogsvårdsstyrelsen och Sveriges geologiska undersökningar. Naturskyddsföreningen Skaraborg, Falbygdens naturskyddsförening har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Skara stift Egendomsnämnden och Peter Gunnarsson har, som berörda mark- och sakägare, samtidigt förelagts inkomma med eventuella synpunkter på förslaget.

Yttranden har inkommit från Naturvårdsverket, Sveriges Geologiska undersökningar samt Skara stift, Egendomsnämnden, som i allt väsentligt tillstyrker reservatsbildningen.

Naturvårdsverket har påpekat att angivelser om mått i kvalitets- respektive skötselmålen som är möjliga att följa upp och utvärdera saknas. De anser vidare att ett uppföljningsprogram bör tas fram innan naturreservatet inrättas.

Länsstyrelsens kommentar: Naturvårdsverkets allmänna råd för naturreservat är fortfarande under utarbetande. Länsstyrelsen ser fram mot en fortsatt dialog om utformningen av skötselplaner och har i detta beslut inte gjort några ändringar i förhållande till förslaget. Vad gäller uppföljningsprogrammet kommer det att tas fram av förvaltaren i samarbete med de som ska utföra uppföljningen.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge undantag från meddelade föreskrifter. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva detta beslut. Om regeringen har förklarat reservatet som ett särskilt skyddsområde enligt rådets direktiv 79/409/EEG senast ändrat genom kommissionens direktiv 97/49/EG, får beslut om att helt eller delvis upphäva områdesskydd, om dispens från skyddsföreskrifter eller om tillstånd enligt sådana föreskrifter inte meddelas utan regeringens tillåtelse. Detta gäller inte om det är uppenbart att verksamheten inte kommer att orsaka mer än obetydlig skada på områdets naturvärden.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 5, formulär nr 04.

I detta ärende har länsöverdirektören Göran Bengtsson beslutat och biolog Helena Gralén varit föredragande. I handläggningen har även naturvårdschef Sven Swedberg deltagit samt företrädare för kuturmiljöenheten, Lars Jacobsson, plan- och bostadsenheten, Jens Rasmussen och rätts- och veterinärenheten, Göran Fjellman.

Göran Bengtsson

Helena Gralén